

# ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Εγκαταστάσεις στον χώρο περιλαμβάνει η ομαδική έκθεση των τριών ελληνών καλλιτεχνών – του Αγγελου Αντωνόπουλου, του Γιάννη Ζιώγα και της Εφης Χαλυβοπούλου –, που μετά τη βρετανική πρωτεύουσα θα μεταφερθεί στον εκθεσιακό χώρο του Ιδρύματος Ελληνικού Πολιτισμού στο Βερολίνο τον Απρίλιο του 2000

## Ανείπωτες ιστορίες και συμβάντα στο Λονδίνο

**Σ**το Λονδίνο το ελληνικό στοιχείο είναι έντονο και διαχρονικό. Τα Γλυπτά του Παρθενώνα, οι άσπρες κολώνες αρχαίου ελληνικού ρυθμού στις προσόψεις πολλών παραδοσιακών σπιτιών και μεγάλων δημόσιων κτιρίων φανερώνουν την επίδραση του ελληνικού πολιτισμού, αλλά και το ενδιαφέρον προς αυτόν.

Στη νυχτερινή ατμόσφαιρα ο εξωτερικός φωτισμός των κτιρίων αναδεικνύει ακόμη περισσότερο το αρχιτεκτονικό ελληνικό ύφος, το οποίο – κατά παραμυθένιο τρόπο και συνδυασμό – δένει αρμονικά με το μαύρο χρώμα των μεγάλων λονδρέζικων ταξί και με το εκκεντρικό ντύσιμο πολλών από τους κατοίκους της μεγαλούπολης.

Στην πόλη αυτή με την έντονη κίνηση και το μεγάλο κυκλοφοριακό πρόβλημα, που μας θυμίζει αυτό της Αθήνας, ταξιδέψαμε για να δούμε την έκθεση των τριών σύγχρονων ελληνών εικαστικών καλλιτεχνών στο Riverside Studios παρά τον Τάμεση. Μολονότι κατ' αρχάς η δουλειά των τριών εικαστικών καλλιτεχνών με τον τίτλο «Σύμβολα/Αντικείμενα, Ανείπωτες ιστορίες και συμβάντα» φαίνεται εύκολα κατανοητή, εν τούτοις από τη δεύτερη προσέγγιση και μετά κάθε ξεχωριστό έκθεμα αρχίζει να αποκαλύπτει την πολύπλοκη ταυτότητά του σε πλαστικό ή εικαστικό επίπεδο, αλλά και την ταυτότητα του ίδιου του δημιουργού του.

Ο κοινός τόπος ωστόσο που συναντώνται τα εικαστικά έργα τους – άρα και η αντίληψη των καλλιτεχνών για την τέχνη και τον κόσμο της – κινείται στο πλαίσιο ενός πολύπτυχου, που μας μιλά για περιβάλλοντα που δημιουργούν η Εφη Χαλυβοπούλου, ο Αγγελος Αντωνόπουλος και ο Γιάννης Ζιώγας με στοιχεία ζωγραφικής και γλυπτικής. Και οι τρεις καλλιτέχνες ασχολούνται με τη φωτογραφία – ως μέσον, ως σημείωση ή ως ερέθισμα. Η δουλειά τους επίσης συναντάται στην έννοια που παραπέμπει στη «συλλογική πολιτιστική μνήμη». Ο αμερικανός συγγραφέας και ζωγράφος Norman Keyes Jr. γράφει στον συνοδευτικό κατάλογο της έκθεσης: «Σε έναν χώρο όπου τα κατάλοιπα της αρχαιότητας συνυπάρχουν με θορυβώδη ταξί και βέσπες, ο εικαστικός διάλογος ανάμεσα στο παρελθόν και στο παρόν φαίνεται καθημερινός και αναπόφευκτος. Όσο εντυπωσιακοί και αν φαντάζον στον επικέκτη με την πρώτη ματιά,

οι θεαματικοί αναχρονισμοί που διαδέχονται ο ένας τον άλλον αποτελούν μέρος μιας διαρκούς πραγματικότητας την οποία βιώνουν οι Έλληνες καλλιτέχνες, με τον ίδιο τρόπο που και η προφορική γλώσσα εδώ και 4.000 χρόνια περίπου εξακολουθεί να υπάρχει και να ανανεώνεται. Η συνεχής υπενθύμιση της πολιτιστικής κληρονομιάς μπορεί ωστόσο να είναι βάρος, αν και αποτελεί αστείρευτη πηγή ή το υπόβαθρο που μπορεί ανά πάσα στιγμή να εισβάλλει στο προσκήνιο. Είναι κάτι με το οποίο κανείς πρέπει να παλέψει και να το ξεδιαλύνει...».

Τα στοιχεία – ή αλλιώς τα υλικά – και τα σύμβολα που χρησιμοποιούν στα έργα τους σηματοδοτούν τόσο τις επισημονικές προσεγγίσεις που επιχειρούν να εξετάσουν σε βάθος όσο και την τελική διαμόρφωση του ίδιου του εικαστικού έργου.

Οδηγούν, π.χ., τη Χαλυβοπούλου να δημιουργήσει την εγκατάσταση στον χώρο με τον τίτλο «Σιωπηλές Συνάψεις» – η σύναψη είναι το σημείο στο οποίο το ερέθισμα ενός νεύρου μεταδίδεται σε έναν παρακείμενο νεύρο, διαβιβάζοντας πληροφορίες από το

ένα κύτταρο στο άλλο. Αυτές οι συνάψεις χαρτογραφούν την εξέλιξη του ατόμου και δημιουργούν τη «μοναδικότητα του κάθε ανθρώπου».

Πρόκειται δηλαδή για ένα έργο που επιθυμεί να επαναπροσδιορίσει το σώμα μέσα από τις λειτουργίες του και πιο συγκεκριμένα μέσα από τον τρόπο που λειτουργεί ο εγκέφαλος.

«Τα έργα, αλληλεπιδρώντας με τον εαυτό τους κάθε στιγμή, βρίσκονται σε δυναμική σχέση,

μεταβάλλονται διαδοχικά και αυτοαναπαράγονται κυκλικά – όπως και το σώμα με την καθοδήγηση του νευρικού συστήματος», γράφει για τη δουλειά της καλλιτέχνιδας ο βιολόγος Ph.D. Δ. Ραπτόπουλος.

### ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Η έκθεση έχει παρουσιαστεί στον εκθεσιακό χώρο του Ιδρύματος Ελληνικού Πολιτισμού στη Νέα Υόρκη (Απρίλιος 1999), στη Βαλτιμόρη στην γκαλερί C. Gilmardis (Σεπτέμβριος 1999) και στο Ρίβερσαιντ του Λονδίνου. Πρόκειται να μεταφερθεί στον εκθεσιακό χώρο του Ιδρύματος Ελληνικού Πολιτισμού στο Βερολίνο τον Απρίλιο του 2000.

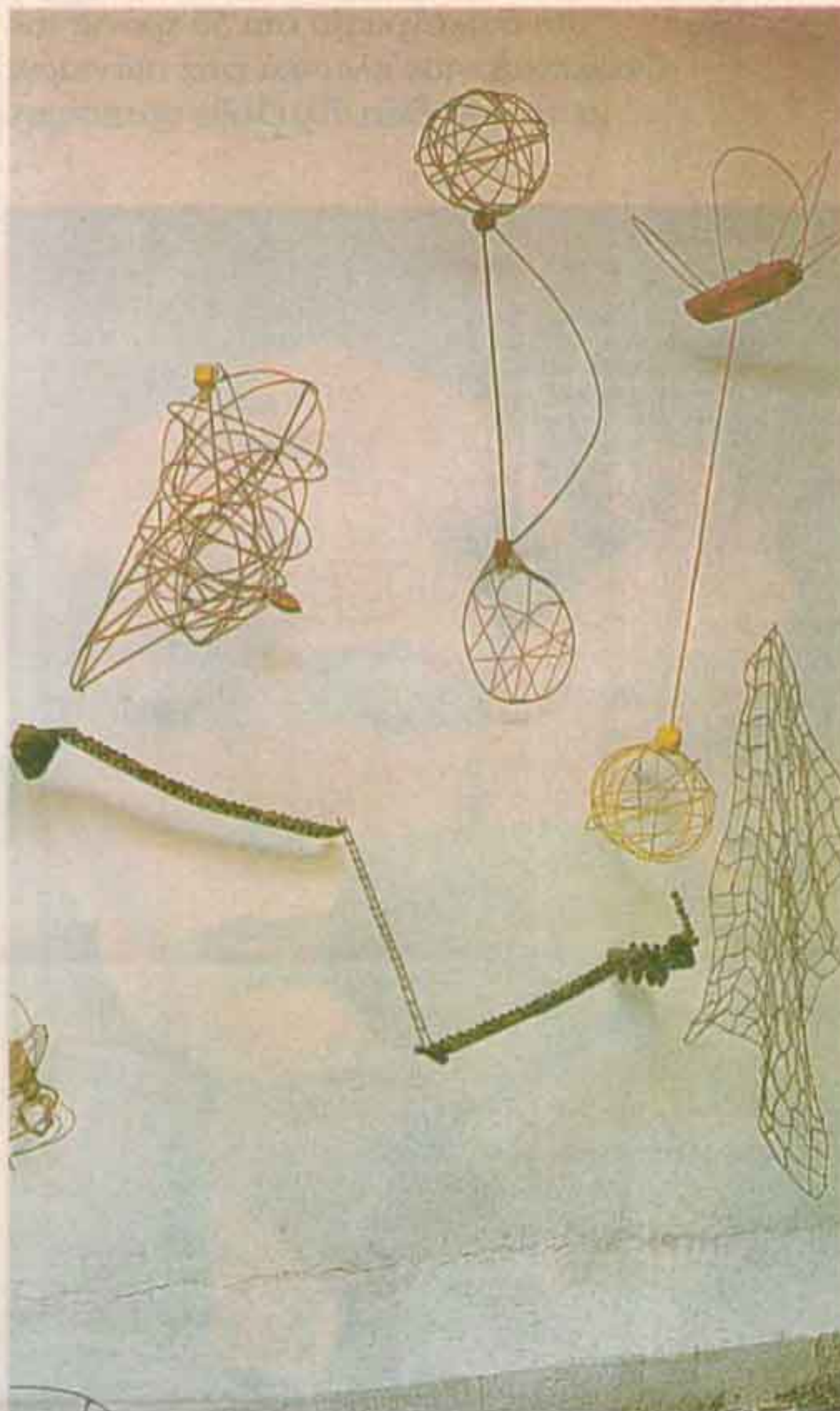
Στην εντυπωσιακή εγκατάσταση που μονοπωλεί έναν δικό της ανεξάρτητο χώρο, μέσα στον χώρο του Riverside Studios, κυριαρχούν τρεις κρεμαστές επιφάνειες από ρυζόχαρτο, το κόκκινο χρώμα και οι μαύρες καλωδιώσεις. Δηλαδή δεσμίδες καλωδίων (υποδηλώνουν τα νεύρα) που τις διαπερνά ηλεκτρικό ρεύμα, που έρχονται στο πάτωμα για να περάσουν από το ένα έργο στο άλλο (από το ένα κύτταρο στο άλλο) και που έχουν σημείο αναφοράς τη χειρονομιακή ζω-

γραφική, μόνο που αυτή τη φορά η χειρονομία δεν αφορά το τελάρο, αλλά τον ίδιο τον χώρο έξω από αυτό.

Η δουλειά του Αγγελου Αντωνόπουλου στηρίζεται στον επιτυχημένο συνδυασμό μιας μορφής «ανθρωπολογικής έρευνας» και εικαστικού έργου. Μολονότι οι επιτοίχιες γλυπτικές εγκαταστάσεις που δημιουργεί ο καλλιτέχνης απλώνονται στον κεντρικό χώρο – στον απέναντι τοίχο από το μπαρ του Riverside Studios – εν τούτοις τα έργα του είναι «σιωπηλά». Αποσπένουν σιωπή και ηρεμία – αυτή που δίνει το άσπρο-μαύρο χρώμα, και μόνο, που χρησιμοποιεί στην παλέτα του ο καλλιτέχνης. Συνηγορεί ωστόσο και η προβληματική ή θεματική που πραγματεύεται η δουλειά του Αντωνόπουλου.

«Ο καλλιτέχνης σχολιάζει τη διπλή φύση του ανθρώπου, ως ύλης (πόσον έχει σκιά) και ως πνεύματος (εφόσον είναι αυτόφωτος), που πορεύεται προς το τέλος (σκοπός) του, το οποίο για τον Αντωνόπουλο είναι, προφανώς, η μετατροπή του σε φως, δηλαδή σε ενέργεια - πνεύμα (εκ του πνέω = φυσώ)», γράφει (για παλαιότερη δουλειά του καλλιτέχνη, που ωστόσο παραμένει ως θεματική η ίδια) η καθηγήτρια Ιστορίας της Τέχνης στην ΑΣΚΤ Αθηνών κ. Ειρήνη Φλώρου.

Ο Γιάννης Ζιώγας δημιουργεί ένα δικό του «Αλφαβητάριο», μια ενότητα δηλαδή, της εγκατάστασης (επιτοίχιες κατασκευές σε πλεξιγκλάς), που αποτελείται από 24 ψηφιακές φωτογραφίες, κάθε μία από τις οποίες συμβολίζει ένα γράμμα του ελληνικού αλφαβήτου. Τα γράμματα και οι λέξεις «αρθρώνονται» εκ νέου χρησιμοποιώντας έναν συνδυασμό μορφών και φωτογραφικών απεικονίσεων του ίδιου του καλλιτέχνη. Στο πλαίσιο που περικλείει το γράμμα «Α», π.χ., ο καλλιτέχνης γράφει κάνοντας λογοπαίγνια: «Καρός: ο διαρκής επιφύλακτος της πιθανής πώσης. – θα πέσει; – θα κρατηθεί; – θα επιβιώσει; – θα διαλυθεί; – θα ανακατανεμηθεί; – θα χτυπηθεί; – θα διαχυθεί; – θα βαφτεί; – θα στηριχθεί; – θα αναζητηθεί; – θα πεθάνει; – θα τραυματιστεί; – θα ανακυκλωθεί;». Στα γράμματα Β («Βάρος: Ακόμη και οι Ατλαντες λυγίζουν υπό το βάρος των αντικειμένων»), Ζ («ζωή»), Η («ήττα»), Θ («θάνατος»), Ν («ναός»), Π («παγίδα») κ.ο.κ., ο Ζιώγας εν είδει καρτούν παίζει πρωταγωνιστικό ρόλο και δίνει την ευκαιρία στον «αναγνώστη» των εικόνων του να τις ερμηνεύσει ο ίδιος.



«Installation», του Γιάννη Ζιώγα



«Silent Synapses», της Εφης Χαλυβοπούλου



«Untitled», του Αγγελου Αντωνόπουλου

ANNA ΣΚΑΡΛΑΤΟΥ